

Učitel matematiky

Jindřich Bečvář

První úvahy o atestacích středoškolských učitelů

Učitel matematiky, Vol. (1992), No. 3, 7

Persistent URL: <http://dml.cz/dmlcz/152090>

Terms of use:

© Jednota českých matematiků a fyziků, 1992

Institute of Mathematics of the Czech Academy of Sciences provides access to digitized documents strictly for personal use. Each copy of any part of this document must contain these *Terms of use*.

This document has been digitized, optimized for electronic delivery and stamped with digital signature within the project *DML-CZ: The Czech Digital Mathematics Library* <http://dml.cz>

V této rubrice budeme přinášet příspěvky, které předkládáme našim čtenářům k diskusi. Jedním z aktuálních témat pro diskusi je problematika ověřování učitelské způsobilosti a atestace učitelů na všech stupních a typech škol. Přitom budeme uveřejňovat i příspěvky nezávislé na stanovisku našich pedagogických sekcí. Radi zveřejníme vaše ohlasy. Dnes přinášáme následující tři materiály.

První úvahy o atestacích středoškolských učitelů

Jindřich Bečvář

V poslední době se v učitelských kruzích často diskutuje o dalším vzdělávání učitelů a o jejich odborném růstu. V této souvislosti se mluví i o atestacích. Představy o atestacích jsou však zatím velice nejasné; jednotlivé názory se podstatně liší. V následujících řádcích popíši některé své náměty, které se atestací týkají.

Atestace by měla být v podstatě dobrovolná. Její úspěšné absolvování by však mělo v budoucnosti vést i k platovému postupu; v současné obtížné ekonomické situaci by bylo asi reálné jen udělení titulu středoškolský profesor a případně získání definitivy (trvalý či dlouhodobý pracovní poměr ve státní službě a záruka místa v určité lokalitě). Z těchto důvodů by se učitelé měli snažit se atestaci podrobit. Bylo by žádoucí, aby učitelé kombinací M-F, M-Dg, M-I atd. vykonali atestace z obou předmětů.

Podmínkou připuštění k atestaci by měla být alespoň čtyřletá učitelská praxe (je pravděpodobné, že absolvent učitelského studia během čtyř let projde jako učitel všechny ročníky střední školy a seznámí se tak s výukou celé středoškolské matematiky). Bylo by dobré, kdyby se atestaci postupně podrobovali ti učitelé, kteří absolvovali jednotnou přípravu pro 5.-12. ročník.

Při atestaci by bylo třeba předložit stručný životopis, přehled dosavadní pedagogické činnosti a vyjádření ředitele školy, které by mělo zahrnout případná hodnocení inspektorů.

Atestace středoškolských učitelů matematiky by se měly provádět na matematicko-fyzikální fakultě UK v Praze a na přírodovědecké fakultě MU v Brně. Ministerstvo školství by mělo urychleně požádat tyto fakulty o vypracování projektu atestací. Takovýto projekt by měl respektovat i ekonomická hlediska.

Atestace by neměla být další kontrolou znalostí získaných na vysoké škole (jakousi další státnicí), ale prověření učitelské způsobilosti, tj. znalostí a dovedností bezprostředně souvisejících s výkonem učitelského povolání (výklad nové látky a způsobů řešení standardních příkladů, odpovědi na dotazy studentů, opravování úloh Matematické olympiády, konzultace ve škole a v místě bydliště apod.).

Atestace by mohla sestávat z následujících tří složek:

1. Test, který by prověřil vědomosti učitele (středoškolská matematika, její nadstavba a širší souvislosti), jeho rozhled a informovanost a schopnost odpovídat na otázky nadaných a zvědavých studentů; součástí testu by mohlo být i vyřešení několika příkladů (obtížnější úlohy ze středoškolské matematiky). Soubor těchto testů by musel být dostatečně bohatý, aby dával dobrý obraz o znalostech učitelů. Konkrétní test by byl zadáván losem. Bylo by možné doporučit učitelům studium několika knih, na jejichž základě by byly testy sestavovány.
2. Asi patnáctiminutový výklad tématu ze středoškolské matematiky by prověřil odbornost a vyučovací schopnosti učitele (porozumění látce, koncepce a srozumitelnost výkladu, vyjadřování, grafická úprava zápisu na tabuli, vhodná volba vzorových příkladů atd.) prověřil by i pohotovost učitele k případnému suplování. Po výkladu by následovaly dotazy komise. Téma výkladu by bylo určeno losem. Učitel by měl asi deset minut na přípravu, při které by měl k dispozici učebnice, podle nichž učí.
3. Výklad řešení jednoho příkladu z Matematické olympiády by prověřil schopnost učitele vysvětlit řešení obtížnější úlohy. Učitel by měl asi patnáct minut na přípravu. Příklad by byl vybrán losem z posledních čtyř ročníků olympiády (podmínky by bylo třeba přesně stanovit).

Výše uvedené zaměření atestace by začínajícího učitele vedlo k tomu, aby se hned od začátku své učitelské dráhy dobře seznámil s celou středoškolskou matematikou a její širším zazením, aby zvažoval různé způsoby výkladu a po všech stránkách jej zlepšoval, aby pozorně sledoval Matematickou olympiádu a byl tak veden k navázání kontaktu s talentovanými žáky. Hlavním smyslem takto navržených atestací by byla příprava učitelů na atestaci.

Vzhledem by bylo možno uvažovat i o druhé atestaci, která by mohla postihnout další kvality učitele (rozšiřování znalostí studiem literatury a absolvováním postgraduálních kursů, publikace, dlouhodobé vedení kroužků Matematické olympiády, práce s talenty, ...). Tato atestaci by se však podrobovalo snad jen deset až dvacet procent učitelů. Úvahy o druhé atestaci jsou nyní předčasné.

Příponky a náměty týkající se problematiky atestací zasílejte prosím na adresu: doc. Jindřich Bečvář, MU UK, Sokolovská 83, 186 00 Praha 8.